

На сучасному етапі розвитку України питання про форму держави набуває особливого значення, адже воно стосується найважливіших аспектів організації та діяльності молодшої суверенної держави. Тому правильне розуміння відповідних теоретичних положень, що виходять з аналізу світового досвіду державно-правового будівництва, застосування їх до конкретних умов і національних традицій може суттєво сприяти створенню життєздатної форми Української держави, яка забезпечить прогресивний розвиток і розквіт усього суспільства.

Список використаних джерел

1. Теорія держави і права: Підручник / Скакун О.Ф. Пер. з рос. - Харків: Консум, 2001. - 656 с.
2. Кельман М. С., Мурашин О. Г. Загальна теорія держави та права: Підручник. - К.: Кондор, 2005. [Електронний ресурс] - Режим доступу: http://expertprava.ucoz.ru/load/teoriija_derzhavi_ta_prava/elektronni_pidruchniki/zagalna_teoriija_derzhavi_ta_prava_kelman/16-1-0-69
3. Загальна теорія держави і права: / М. В. Цвік, В. Д. Ткаченко, Л. Л. Богачова та ін.; За ред. М. В. Цвіка, В. Д. Ткаченка, О. В. Петришина. - Харків: Право, 2002. - 432 с.
4. Молдован В.В., Чулінда Л.І. - Правознавство: навчальний посібник / МОН. - 2-ге вид. / В.В. Молдован, Л.І. Чулінда - Київ: Центр учбової літератури, 2010. - 184 а

Рошкович О.В., слухач 2-В курсу
навчально-наукового інституту № 4
Національної академії внутрішніх справ
*Науковий керівник: кандидат юридичних
наук Кривицький Ю.В.*

РЕФОРМУВАННЯ ОРГАНІВ ВНУТРІШНІХ СПРАВ ЧЕСЬКОЇ РЕСПУБЛІКИ: ОКРЕМІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ

Наприкінці 2014 р. в Україні розпочато стратегічну реформу Міністерства внутрішніх справ (далі - МВС) України, завдяки якій передбачається перетворення останнього на цивільне правоохоронне багатопрофільне відомство з чітким

розмежуванням політичної та правоохоронної функцій. У зв'язку з цим на особливу увагу заслуговує узагальнення передового зарубіжного досвіду професійної діяльності органів внутрішніх справ (далі - ОВС), включаючи досвід їх реформування, передусім у країнах, які протягом останніх десятиліть вирішували схожі до вітчизняних соціальні, політичні та економічні задачі [1, с.67]. Такою державою виступає Чеська Республіка (далі - ЧР), в якій реформа ОВС проводилася в подібних до українських суспільних умовах на фоні демократизації, ринкових перетворень і державного будівництва.

Як самостійна держава на політичній мапі світу ЧР з'явилася 1 січня 1993 р. унаслідок розпаду Чехословаччини, що складалася з двох соціалістичних республік - Чехії та Словаччини. Питання реформування правоохоронної системи в ЧР постали вкрай гостро. Держава пішла шляхом демілітаризації, децентралізації та деполітизації поліції. Так, здійснення реформ передбачало демілітаризацію МВС ЧР. Центральний апарат МВС став виконувати такі функції: аналітична та експертна діяльність, законодавче забезпечення, розподіл фінансів, урегулювання питань стосовно громадянства й міграції, профілактика злочинності, відповідальність за моніторинг криміногенної ситуації в країні. Як наслідок, діяльність територіальних органів поліції від діяльності профільного міністерства повністю відокремлено. Окрім того, було ліквідовано внутрішні війська, прикордонну охорону, війська швидкого реагування. Замість них створено спільний Федеральний корпус поліції.

З організаційної точки зору поліція ЧР виступає підпорядкованою МВС, але безпосередньо керується начальником поліції, який призначається і звільняється з посади міністром внутрішніх справ за згодою уряду ЧР. Йому та очолюваній ним поліцейській колегії підпорядковуються всі працівники поліції країни, за винятком тих, які виконують завдання в апараті МВС і працівників слідчих підрозділів [2, с. 22]. У свою чергу поліцейські, які розслідують злочини, підпорядковуються лише прокуратурі й суду. Створено муніципальну поліцію, підпорядковану мерам міст (водночас повноваження їх дещо обмежено). Муніципальні інспектори поліції не мають права на арешт або власне розслідування. Здебільшого міські поліцейські

підтримують правопорядок на вулицях і в транспорті. Під час здійснення в МВС ЧР масової люстрацій посад позбулися 20 % колишніх співробітників. Їх змінили молоді фахівці, які пройшли навчання в поліцейських школах за кордоном. Нині рівень довіри населення до поліції становить близько 60 %.

Розслідування злочинної діяльності поліцейських покладено на інспекцію внутрішніх справ, що підпорядкована безпосередньо цивільному міністру внутрішніх справ. Запроваджено постійну ротацию кадрів - поліцейські довго не затримуються на одному місці служби.

Із 2008 р. чеською поліцією взято курс на превенцію злочинів. Фахівці відповідного управління оцінюють ризики та спрямовують дії різних відомств на запобігання ситуації. Типовою практикою стало складання на основі такого аналізу соціодемографічного портрета регіону [3, с.118]. Відтоді діє оновлена система індикаторів оцінювання динаміки злочинності й ресурсів профілактики. Це - співвідношення кількості правопорушень і кількості населення за певний період; розподіл злочинів за типом і сценарієм скоєння; структура криміналітету (вік, стать, судимість). У такий спосіб визначають ареали посиленої уваги поліції. Інший напрям перетворень - запровадження системи контролю якості поліцейського сервісу в межах ухваленої 2007 р. Національної програми підвищення якості стандартів роботи держслужб. Цей підхід зафіксовано в Законі ЧР Про поліцію Чеської Республіки від 17 липня 2008 р., у якому запроваджено новий різновид іспиту для майбутніх поліцейських і тих, хто проходить атестацію: тест на відповідальну поведінку. Мета іспиту - визначити, чи не схильний кандидат до зловживання своїми повноваженнями. При цьому варто наголосити на тому, що після реформування правоохоронної системи ЧР зарплати працівникам поліції було суттєво збільшено [3, с. 119].

Отже, за оцінками експертів у ЧР було проведено радикальну реформу ОВС шляхом перетворення їх з карально- репресивної машини на інституцію європейського зразка. Ці зміни здійснювалися комплексно, в контексті значних конституційних перетворень. Основні завдання реформи зводилися до охорони прав і свобод людини та відновлення довіри громадян до ОВС.

Список використаних джерел

1. Зозуля І. В. Теорія і практика реформування системи МВС України : [монографія] / І. В. Зозуля. - Х. : Харків юридичний, 2008. - 480 с.
2. Лемак В. В. Правова реформа в Чехії і Словаччині в умовах постсоціалістичної модернізації: теоретичні і практичні проблеми : автореф. дис. докт. юрид. наук : спец. 12.00.01 Теорія та історія держави і права; історія політичних і правових учень / В. В. Лемак. - Х., 2003. - 40 с.
3. Основні напрями реформування органів внутрішніх справ України в контексті досвіду зарубіжних країн та європейських стандартів діяльності поліції : [аналітичний огляд] / [С. Д. Гусарев, Т. А. Авакян, С. С. Чернявський та ін.]. - К. : Нац. акад. внутр. справ, 2015. - 168 с.

Синиця Т.А., слухач 2-го курсу факультету № 1 навчально-наукового інституту № 4 Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: кандидат юридичних наук, доцент *Халюк С.О.*

УДОСКОНАЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО СТАТУСУ ВИЩОЇ РАДИ ЮСТИЦІЇ

Для сучасного українського суспільства, що стало на шлях демократичних перетворень, актуалізується питання ефективного функціонування всіх його інститутів та організацій. Обраний курс до Європейської спільноти вимагає суттєвих перетворень, в тому числі вдосконалення чинного законодавства України. Все це, безумовно, стосується як судової системи в цілому, так і Вищої ради юстиції, зокрема.

Конституція України, виходячи із загальнолюдських цінностей, визначила нові підходи до здійснення судової влади. А тому питання формування суддівського корпусу в Україні залишається актуальним та важливим з огляду на зростання ролі судової влади в житті суспільства, а також перетворенням